

13.

Jmenoval se Ondráš a všichni říkali, že určitě zemřel.

Jeho rodiče se trápili, nevěděli, co se s jejich jediným synem stalo, neměli o něm žádné zprávy, ale zároveň se navzájem utěšovali, že to je dobře, protože nevědět tehdy bylo lepší než vědět.

Ale přesto všechno tak trochu tušili, že Ondráš jednoho podzimního dne roku 1944 v bunkru vysoko v horách, sedící na bobku v kruhu špinavých a zarostlých chlapů, odříkal tyto věty: „Přísahám na vše, co je mi svaté, že v boji za osvobození Československa nebudu litovat ani svých sil, ani svého života. Nemilosrdně budu mstít všechna muka a slzy našich matek a sester, zavražděné vlastence, všechny zločiny spáchané německými a maďarskými barbary na Češích, Slovácích, Karpatských Ukrajincích. Dobrovolně jsem se přihlásil do řad partyzánských bojovníků a slibuju, že budu vždy poslušen rozkazů svého velitele a svého oddílu a budu je bez odmluvy plnit. Svěřené tajemství budu posvátně chránit a své druhy a oddíl nikdy nezahlásím, byť bych byl vystaven sebevětším mukám. Kdybych však svůj oddíl zradil nebo nesplnil jeho příkazy, necht' mne stihne přísný trest z rukou mých kamarádů. Můj oddíl bude mi rodinou, moji kamarádi mými bratry. Bude-li raněn můj

druh nebo upadne do těžkého postavení, budu mu nápomocen a nedopustím, aby se dostal do rukou našich nepřátel v boji za svobodu. V tomto boji neustanu, dokud poslední cizák nebude vyhnán z naší půdy, dokud Československá republika nebude opět svobodná. Mým heslem bude: Smrt fašistickým okupantům! Svobodu národům Československa. Tak přísahám.“

Když za více než rok poté vystoupil z vlaku, podíval se na vrcholy hor a vydal se směrem k místům, o nichž byl svého času přesvědčený, že už je nikdy neuvidí, upoutal jeho pozornost velký pomník, který tam dříve nebyval. Tvořila ho socha mladého muže v dlouhém zvlněném plášti. Byl vyobrazen klečící na kolena, jak puškou míří v dál a stejným směrem směřuje i jeho pohled. Socha byla obrovská, v nadživotní velikosti, navíc stála na asi dva metry vysokém podstavci, takže když přišel těsně k ní, musel zaklonit hlavu, aby si bojovníka mohl prohlédnout zblízka. Dotkl se rukou kamenné desky, na níž bylo zlatým písmem napsáno: *Památník brdiniům partyzánského odboje.*

Tak aspoň že to všechno k něčemu bylo. Lidé nezapomněli.

Je dobře, že jsem se konečně rozhodl k návratu, ujistil sám sebe. Bylo zbabělé a nezodpovědné tak dlouho přemýšlet, zda to udělat. A tak teď, u toho památníku měl poprvé od chvíle, kdy se vydal na cestu domů, pocit, že se rozhodl dobře.

Přesto se ale cítil zvláště. Jako by mu na tomto místě něco vadilo. Nedokázal si vysvětlit, proč socha přitahuje jeho pohled. Jako by ho z nějakého důvodu znepokojovala. Zkoumal tvář té obrovské kamenné postavy a měl pocit, že... Jaký měl vlastně pocit? Nervozity? Možná.